

zási eszköz. Összeköti a széthúzó pártokat, föntartja a nemzeti összetartozás, szolidaritás érzését és a nemzetnek a legsúlyosabb anyagi és egyéni terheket készséggel, sőt lelkesedéssel viselteké teszi. Azok a népszónoklatok, mikbe belejátszik, dörgő tetszésre akadnak és a szónok sikere biztos. Még a leghiggadtabb francia államférfiak is olyan fegyvernek tudják a gyűlöletet, amelyet jó tartalékban tartani.

Németországnak egyidőben termékeny volt a gyűlölete, különösen a franciák ellen. Ezen a gyűlöleten nőtt föl a német nemzeti érzés. A francia háborúk idézték elő, a legyőzött Poroszország elcsigázása. A szabadságharcok dalai ebből a gyűlöletből életek s Körner, Arndt, Rückert lelkes kifejezői voltak. De a németek természete mégsem hajlik a gyűlölet felé s a gyűlölet okainak eltüntével a gyűlölet is eltűnt. A franciák csak tudatlanságból vagy tendenciából mondhatják, hogy a németek ellenséges érzéssel vannak. Régen oda az az idő, mikor az ősellenségről beszéltek. Ellenkezőleg: a francia szellemhez való hajlás irodalomban, művészetben, szociális életben, női divatban szinte mértéktelen már. Politikailag pedig nem kívánunk tőlük egyebet: hagyjanak minket békében. Néha persze kell a német fölbuzdulás, ha másra nem, a páncélos hajók megszavazására. Ez megtörténik a tulsó soron is.

A németek jellemén egy folt van csak: az irigység, mely belső életüket úgy elkészeríti, megmérgezi, — de kifelé ez sem Franciaország ellen irányul. Ha mi németek egy népet irigylünk, az az angol, azért az előnyért, melyet a világ fölöstésében megszerzett előlünk. Az irigység is olyan erőket ébreszt, mik egyébként elaludnának. Ennyiben produktív. Ámbár nélküle is meglenne s el is fog tűnni, mennél jobban beleéli magát Németország olyan fölfogásba, mely egy nagy, nemes nemzethez méltó.

Európa kulturális fejlődése legalább is ép úgy a nemzeti hibák levetkőzésén fordul meg, mint a szerződéses megállapodásokon és békebíróságokon. Atavisztikusan megmaradt szenvedélyek lapulnak mint ugrásra kész, félig megkötött vadállatok Európa hátterében. S mind-egyik nemzet óvakodik a felingerlésüktől.

René.

Csernoch érsek a szabadgondolkodók ellen. Temesvárról jelentik: Temesvár város közönsége vasárnap délután vett bucsut Csernoch János érsektől. A Vigadóban tartott a katolikus népszövetség diszgyűlést, amelyen megjelent Joanicus Sándor főispán, Telbisz Károly polgármester és nagyszámu diszes közönség. Az elnök üdvözlésére Csernoch meghatva köszönte meg azt a nagy szeretetet és ragaszkodást, amelylyel a hivek a vallás és a hit ápolására irányuló munkáját és törekvéseit honorálta. Dicsérte a temesvári katolikusok vallási buzgóságát és szívükre kötötte, hogy mások vallásos meggyőződését is becsüljék.

A vallást — ugymond — nemcsak a szívekben és a templomokban kell ápolni, hanem ki kell vinni a nyilvános életbe, anélkül azonban, hogy mások igazi vallásos meggyőződését megsértsük. A katolikus népszövetség nem akar felekezeti politikát és pártoskodást csinálni, de azt sem akarja és nem fogja megengedni, hogy az újabbskori radikális szabadgondolkodó áramlatok felülkerekedjenek, mert ezek nem nézik a vallásban, hogy milyen, hanem minden valást támadnak s amint a francia és a portugál forradalom arra törekszenek, hogy a vallás megsemmisítése által isten trónját letaszítsák, hogy azt maguk elfoglalhassák. Amit ezek az isten-tagadó apostolok ma nyugatról hoznak, ez nem erkölcs, hanem hitetlenség, pizok és rothadás, amelylyel romlásba dűntenek mindent: a családi erkölcsi és társadalmi életet. Ezek a hitetlenek meg akarják dönteni mindama bástyákat, amelyek nekünk szentek.

Végül megígérte, hogy mint kalocsai érsek, állandó pártfogásában fogja részesíteni temesvári hivatát. A diszgyűlés alkalmából táviratilag üdvözltek a királyt, a pápát, Ferenc Ferdinánd trónörökösét és Zichy János gróf közoktatásügyi minisztert.

A nagy kölcsön.

— Hol vegye föl Szeged a milliókat? —

(Saját tudósítónktól.) A pénzügyi bizottság kedden délután Lázár György dr. polgármester elnöklésével ülést tartott. Ennek az ülésnek egyetlen tárgya a hétmillió kölcsön ügye volt. A bizottság nem döntött a kérdésben, hanem fölhatalmazta a tanácsot, hogy az szólítsa föl az ajánlatokat tévő pénzintézeteket újabb ajánlattételre és a beérkező ajánlatok alapján tegyen javaslatot a közgyűlésnek.

Két számbavehető ajánlat érkezett be. Három budapesti intézet: a Hazai Első Takarékpénztár, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Jelzálog-hitelbank együttes ajánlatot tettek, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank külön adott be ajánlatot. A három intézet ötven éves törlesztésre 96.25-ös árfolyam mellett 5.225 százalékos annuitásra, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank 96.50-ös árfolyam mellett 5.19 százalékos annuitásra hajlandó hétmilliót adni a városnak, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank ajánlata tehát az árfolyamot illetőleg 0.25, az annuitást illetőleg pedig 0.035 százalékkal olcsóbb.

Vita a bizottsági ülésen nem volt, föl-szólalás alig akadt, a tanács javaslatát egyhangulag elfogadták.

Lázár György dr. polgármester elnökolt az ülésen, amelyen rajta kívül Balogh Károly tanácsos, Fajka János főszámvéző, Somogyi Szilveszter főkapitány és Bárkányi Zoltán osztályjegyző, Wimmer Fülöp, Weiner Miksa, Landesberg Mór, Kugler Albert, Koós Elemér, Vajda Béla, Déry Béla, Back Bernát, Becsey Károly dr. Obláth Lipót, Lövész Antal, Kószó István dr. bizottsági tagok vettek részt.

Balogh Károly tanácsos ismerteti a kölcsön ügyét. Elmondja, hogy a legutóbb megszavazott és részben már folyamatba tett beruházások és a még megszavazás alá kerülő beruházások szükségessé teszik, hogy a város állandó kölcsönről gondoskodjék. Az ősszel már foglalkozott a tanács a kérdéssel, akkor már megpróbálta a kölcsön beszerzését, de akkor a viszonyok nem voltak kedvezőek és a tanács a tárgyalásokat elhalasztotta, a beruházási költségeket közgyűlési fölhatalmazással vagyónából fedezte.

Kiszámították, hogy milyen kiadások fedezésére kell a pénz. A közgyűlés által megszavazott fedeztetési állomások építése 30.000 koronába, az 1910. évi aszfaltozás 500.000 koronába, az 1911. évi aszfaltozás 800.000 koronába, az állami tanyai iskolák építése 760.000 koronába, a polgári fiu- és leányiskola építése 250.000 koronába, a zeneiskola építése és a telekvétel 450.000 koronába, a vágóhid építése 250.000 koronába, a vágóhídi iparvasút építése 90.000 koronába, a katonai kórház kibővítése 270.000 koronába, a felsőipariskola építése 800.000 koronába, a javadalmi hivatal 180.000 koronába, a vasuti leszámló hivatal 1,100.000 koronába, a két új tanyai orvosi lak 50.000 koronába, a függő kölcsönök konvertálása 548.000 koronába, a csorvai út építése és az utalapi pénztárt terhelő kiadások 300.000 koronába kerül. Kikérítve a kiadásokat és beleszámítva a pénzszerzéssel fölmerülő kiadásokat is; hétmillió koronára van szüksége a városnak, vagyis ennyi pénzt kell kölcsön venni.

A tanács, miután most kedvezőbbeknek látta pénzügyi viszonyokat és számított arra, hogy most jobb föltételek mellett kap pénzt, hat intézetet szólított föl ajánlattételre. A Szeged-Csongrádi Takarékpénztár, a Pesti Magyar Ke-

reskedelmi Bank, a Hazai Első Takarékpénztár, a Magyar Jelzáloghitelbank, a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság és a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank kaptak fölszólítást az ajánlattételre.

A fölszólított hat intézet közül a Szeged-Csongrádi Takarékpénztár nem tett ajánlatot, a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság azt felelte, hogy nem foglalkozik az ügygyel, a Hazai Első Takarékpénztár, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Jelzáloghitelbank együttes ajánlatot tettek, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank pedig külön ajánlatot adtak be. Mind a két ajánlat csak március 31-ikéig volt érvényben.

A három pénzintézet közös ajánlatában ötven éves törlesztésre 96.25-ös árfolyam mellett 5.225 százalékos annuitásra, huszonöt éves törlesztésre 96.25-ös árfolyam mellett 6.80 százalékos annuitásra, a leszámitolóbank ötven éves törlesztésre 96-os árfolyam mellett 5.23 százalékos annuitásra, huszonöt éves törlesztésre 96-os árfolyam mellett 6.80 százalékos annuitásra voltak hajlandók rendelkezésre bocsájtani a pénzt. Akkor tehát a közös ajánlat volt az olcsóbb. Közben, a múlt hónap huszonkilencedikén utóajánlat érkezett a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó banktól, amelyben az előnyösebb föltételeket ajánlott föl. Hajlandónak nyilatkozott az árfolyamot úgy az ötven, mint a huszonöt éves törlesztésnél 96.50-re fölemelni, az annuitást ellenben 5.19 százalékra, illetve a huszonöt éves törlesztésnél 6.77 százalékra le-szállítani abban az esetben, ha a város még aznap, huszonkilencedikén, megszavazza a kölcsön megkötését. Azon a napon történetesen épen közgyűlés volt, mely azonban nem tárgyalhatta a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó banknak lényegesen olcsóbb ajánlatát, mivel az ügyviteli szabályrendelet előírja, hogy a közgyűlés elé kerülő tárgyakat a tanácsnak legalább huszonnégy órával előbb kell tárgyalni.

Közben egy másik ajánlat is érkezett be, ezt azonban nem vehették figyelembe. Egy budapesti ügyvéd magánlevélben azt írta a polgármesternek, francia pénzintézetek parin, vagyis százas árfolyamon adnak kölcsönt, 5.347 százalékos annuitásra, de nem ötven, hanem ötvenegy éves törlesztésre. Ez a kölcsön csak látszólag olcsóbb, valójában úgy áll a dolog, hogy a város ez 5.347 százalékos annuitást 374290 koronát egy évvel tovább fizeti, az árfolyamnál ezzel szemben csak 245000 koronát takarít meg. Eltekintve, hogy ennél a kölcsönnél az annuitás is magasabb volt, de az ajánlat sem érkezett olyan helyről, hogy a város azt tárgyalás alapjául tekintette volna, ezt az ajánlatot nem is vették figyelembe.

A tanács ezután megkereste a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbankot, hogy ajánlatát április tizenötödikéig tartsa fenn s megkeresésre azonban válasz nem érkezett.

Kugler Albert azt mondja, hogy tévedés van a dologban. A bank ugyanis a választ, a táviratait hozzá küldte és így az csak tévedésből nem került a tanácshoz. A Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank az ajánlatát föntartja.

Balogh Károly tanácsos ezután ismerteti a főváros százmillió kölcsönének föltételeit, majd elmondja, hogy a fölveendő kölcsön törlesztésére részben megvan már a fedezet, részben már biztosítva van az és a költségvetésben mind-össze évi ezerszázharmincnyolc korona kiadási többletet idézne elő a törlesztés. Elmondja, hogy ha az aszfaltozás költségeit készpénzben fizeti ki a város és nem 7.436 százalékos annuitásban, akkor 5513 koronát takarít meg.

Előadása végén azt javasolja a tanácsos, hogy szólítsák föl a pénzintézeteket újabb, előnyösebb ajánlattételre és annak alapján tegyen javaslatot a tanács a közgyűlésnek. A rendkívüli közgyűlés, amely ebben a kérdésben dönt, április